

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: **BRAȘOVU**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Revuorilor neînfrânate nu se primesc. Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena E. Zotta, Haasenstein & Vogler (Otto Kasa), H. Schickel, Alois Herold, M. Duke, A. Oppelich, J. Demsey; în Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Doube; în Hamburg: A. Steiner. Prețurile inserțiilor: o serie garmond pe o colână 6 ex. și 80 ex. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială. Reclame pe pagină a III-a o serie 10 ex. v. a. sau 30 baz.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în fă-careți
Abonamente pentru Austro-Ungaria. Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminică 3 franci. Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov: a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atâtă abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 116.

Brașov, Sâmbătă, 29 Mai (10 Iunie)

1893.

O zdrobitore acusațiune.

Brașov, 28 Mai v.

Înainte cu două săptămâni diarul „La République Française” revenind asupra campaniei maghiarisării cu oricel preț, purtată de guvernul unguresc în contra naționalităților nemaghiare din Transilvania și Țera unghuresc, a criticat, precum scim, într’un articol scris de domnul Felix Leseur, foarte aspru, der în mod obiectiv și leal, procederea politicianilor unghuri, și tendințele lor vrășmășesci manifestate din nou în proiectul de lege pentru regularea salariilor învățătoresci.

Diarul francez arată cum acești politicieni unghuri au părăsit cu totul cărarea conciliantă, ce li-o indicase Deak, în anii 1867—1869, ca singurul mijloc de-a susține pacea interioară între poporele diferite ale acestui stat.

Între altele reamintesc, „Republica franceză” cunoscuta scrisore a lui Deak către diaristul contele Bethlen dela 1869, în care își exprimase dorința ca România să nu se abțină dela alegeți, dîcîndu: „Patria are lipsă de pace și totu ce ne mai rămâne a face, trebuie să facem sine ira et studio într’unu spirit frățesc, într’o înțelegere perfectă cu toți cetățenii țării”; reamintesc și declarația aceea a lui Deak, în care dîce, că „chiar de ar fi esagerate pretenșiunile naționalităților, chiar de ar fi rezultatul unor prejudiții, Maghiarii trebuie să se ferescă de-a vătămă aceste prejudiții în nisce împrejurări când acesta nu-o pretinde rațiunea de stat... căci trebuie să se străduiescă a face ca instituțiunile patriei să le fiă scumpe diferitelor naționalități, de a face, ca să se sîmță bine în această patriă.”

Aceste consilii înțelepte, — adauge fôia franceză — n’au fost ascultate, ci desconsiderându aver-

timentele profetice ale lui Deak, Maghiarii au luat măsuri brutale pentru a impune idiomul lor... Ear ca dovadă nouă citéză proiectul de lege privitor la salariile învățătorilor cu tendințele lui dușmane înstrucțiunei naționale-confesionale române și slave.

Acuma vine fôia guvernamentală, ce apare în Pesta în limba franceză, „Revue d’Orient”, și face în numărul său dela 4 Iunie n zadarnice sfôrțări de a combate și a resfrânge argumentele puternice ale „Republicei franceze”. În ce privește tratarea învățătorilor confesionali și a susțitorilor lor în noua lege, încercă oficiosul unghuri dela numita fôia a desvinovăți pe politici unghuri dela putere, susținîndu că n’au voit să impună unu minimum prea mare ca salar; că ministrul Csaky a amenințat chiar cu demisiunea sa, spre a împiedeca ca minimumul să se urce la 400 florin; că Csaky și-a esplicat această purtare așa, că n’a voit ca prin ridicarea cifrei la 400 florin 75, de procente ale școlilor întreținute de confesiuni să fiă constrînse a solicita ajutoru dela stat; că ingerința ce voese statul să-o eserceze față cu școlile, cari sunt constrînse a cere ajutoru dela elu, se reduce numai la aceea, că guvernul își rezervă aprobarea numerei învățătorilor confesionali la aceste școle — și în fine că numai în casu de delict politice învățătorii școlilor subvenționate de stat vor fi judecați de tribunalele administrative.

„Revue d’Orient” citéză apoi diavolescul amendamentu prin care se esplică: ce acte sunt a se considera ca contrare intereselor statului și esclamă: „Este evidentu, că acesta lege nu pôte gena, decât pe aceia, cari refusă de-a se conforma ideiei de stat maghiar.”

D-lu Leseur dela „Republica

franceză” pôte va sta unu momentu pe gânduri, că ce va să dîcă acesta „ideă de stat” căci în Franca de pildă pôte fi vorba de unu stat francez și de interese de stat franceze, der nu de-o ideă de stat francez. Aici la noi însă, în statul unghur, tôte trebuie să se conformeze nu adevăratelor esigențe și interese ale statului, ci unei „idei” ce s’a incuibat în creeri politicilor și legislatorilor maghiari.

Acastă „ideă” a făcutu pe ministrul de instrucțiune Csaky să susțină cu totu adinsul de-o camdată minimumul de 300 fl. der nu în interesul școlilor confesionale, cum a pretextat elu, ci pentru că statul n’ar fi avut încă acuma mijlocele, de a da subsidii celor 75 de procente dintre școlile confesionale, ce ar fi fostu constrînse a-le cere în casu când minimumul s’ar fi urcatu la 400 fl.

Acastă „ideă” a datu nascere poței guvernului de a se ingera în afacerile școlilor confesionale ajutate din visteria statului și d’asî „reserva” aprobarea numerei învățătorilor la aceste școle.

Acastă „ideă” în fine a datu nascere monstruosului amendamentu privitoru la delictele politice, care pune esistența școlilor noastre în adevăratul înțelesu alu cuvîntului la discrețiunea puterei arbitrare a guvernăntilor.

Fôia guvernului unguresc „Revue d’Orient” ne spune cu-o naivitate suprinďetore în ce consistă acea „ideă” a politicianilor unghuri dîcîndu: „mărturisim francu că idealul nostru e unitatea națională a Ungariei.”

„Ideia din cestiuone este der unu „ideal” despre care însăși „Revue d’Orient” dîce: „scim că elu este departe de noi și pôte va fi imposibilu de a-lu realiza vre-odată.”

Der cei cu „ideia” și cu „idealul” suntu la putere și ei se credu

în dreptu, pe temeiul preponderanței lor politice și a unei statistice falsificate etnografice, a sforța realizarea imposibilului idealu alu unității naționale maghiare.

Espedientul este limba maghiară, ca limbă oficială a statului. Limba oficială, dîce organul guvernului din Pesta, trebuie să se propage în tôte colțurile Ungariei, toți cetățenii instruiți să se pôtă înțelega în această limbă; nu voim ca Ungaria să fiă tur-nulu lui Babelu.

Etă deră că diarul „Republique française” a nimeritului cuiulu în capu, când a susținut, că Maghiarii iau măsurile cele mai brutale, spre a impune idiomul lor.

Pretecestul, sub care Maghiarii o facu această, fiă „ideia de stat” fiă „lățirea limbei oficiale a statului”, este indiferentu pentru caracterizarea faptului lor, care este și rămâne în cel mai mare grad violatoru, nedreptu și despoticu.

Legea de naționalitate dela 1868, pe care o invocă „Republica franceză” n’avea nici unu înțelesu, decât nu ar fi fostu adusă tocmai spre a stabili marginile, până unde are să se estindă influința limbei oficiale a statului.

Cei cu „ideia” și cu „idealul” maghiarisării însă nu voru să cunoscă margini — aibă der atunci cel puținu bunul simțu a tăce față cu nisce acusațiuni atât de zdrobitore, ca aceea ce li-o face „Republique française” în numele libertății poporelor.

Secretele diplomației.

În editura Ollendorf din Parisu, a apărut de curîndu o broșură foarte importantă, scrisă de literatul rus Nicolae Notovici, broșură, care a făcutu mare senzațiă în presa europeană pentru cuprinsul ei de unu interesu ne-

FOILETONULU „GAZ TRANS.”

ESCURSIUNI

pe munții Țerei Bârsei și ai Făgărașului

de

Ioan Turcu.

I. Buceciulu cu vîrfulu „LA OMU”, înălțime de 2508 metri. Munți stîncoși.

(Fine.)

Era pe la 8 ore dimineața, când au sosit, aici „La Om”, membrii societății carpatine. Noi, dîndu-ne jos de pe colțu — cu mai mare greutate, ca cum ne-am suitu, — dimpreună cu soții noștri am salutat pe cei sosiți. Mai totu de-odată scîră și vre-o trei domni din Sinaia, cari între altele ni-au cetit din diarele române, ce le aduseră cu ei, soirile cele mai prîspete despre însemnatele evenimente, ce tocmai atunci începuseră a se petrece în Bulgaria, cu detronarea principelui Alexandru de Battemberg.

Sorele lucia blîndu, aerul era cu-

ratu și se putea bine vedea juru împrejur. Advocatul Pușcariu adusesse cu sine unu ochianu de o construcțiune mai perfectă, care era grosu ca brațulu unui om mare și se desfăcea în lungime de peste unu metru. Cu acestu ochianu, ce l’am aședat în mai multe puncte ale podeiului, unde eram, ne-am uitat cu de-amîruntulu în tôte părțile. Era tocmai timpulu secerișului în comunele de pe lângă Bârsa. Se putea distinge foarte bine pe teritoriulu comunei Zărnești, Tohanu și Vulcanu, cum aruncau țerani din clăi snopii în caru, și cum mânau pe căile de hotaru cu carle încercate.

Munții din împrejurime spre ostu se vedeau numai așa ca și nisce mîf coline. Se vedea prea frumosu întinsulu șes alu țerei Bârsei, cu tôte comunele aflătore pe elu, și partea ostică de oătră Făgărașu a țerei Oltului. Îndreptîndu ochianulu spre comuna Zărnești, puteam prea bine deosebi chiar și unele edificii, așa d. e. biserica, școla, casa comunală și fabrica de hîrtia de acolo,

ba ce este mai multu, la edificiu ca-sei comunale se vedea prea bine întregu frontulu și se puteau distinge și ferestrele din mijlocu din etagiu, cari erau atunci deschise.

Ca nisce înguste linii argintii, trase în cotituri mai lungi, se vedea prea frumosu și Bârsa și Turoulu, cari cu apa lor cristalină udă pietroșele ținuturi din prejurulu lor.

Totu în 25 Augustu 1886. o altă societate, totu membri de ai societății carpatine, la carea s’au asociat și câteva dame, au eșit dela Zărnești prin muntele Vlădușca, pe Peatra Craiului la Piramidă (cota 2241 m.) Am îndreptat ochianulu și în acea direcțiune să vedem pe cei cari au mersu la Peatra Craiului, însă deși se vedea susu piramida, totuși omeni acolo, seu suind pe Peatra, din cauza îndepărtării celei mari, nu puterăm distinge.

Dincolo peste Peatra Craiului se vedeau înălțindu-se falnicu munții Făgărașului, cari chiar și de aici dela „Omu”, în unele piscuri se păreau a fi

mai înalți ca acestu vîrfu alu Buceciului. Se vedeau apoi față de munții Făgărașului, spre sudu, spre partea României, înalții munți: Păpușu, Peceneagulu și Oliculu dela isvorele Dâmboviței.

Ne-am uitat apoi spre sudu pe întinsele câmpii ale României, în cari la forte mari depărtări se zăria icicolea strălucind albe turnuri scope-rite cu tinichea ale bisericilor de acolo.

Aci susu, în apropierea noastră, spre sudu aveam vîrfulu Costilei, sub care se află muntele Caraimanulu. La pôlele acestuia, josu cătră Prahova, este Sinaia, cu vestita mînăstire de acestu nume și cu mărețulu palatu alu Regelui României, clăditu susu pe valea Peleșului, în codrii și în inima Bucecilor, și cu alte multe palate admirabilu de frumoșe și elegante.

Dela Caraimanu mai la drépta este vîrfulu numitu Babele, și de aici mai la drépta suntu cei doi Jipi: Jipii mari și Jipii mici, ér în fața acestora este apoi

disputabilă. Estragemă, după diarele străine, următoarele date semnificative din lucrarea literatului rusu:

Impăratul Alexandru III, care posedă o remarcabilă agerime de vederi, a aflat, că între Franca și Rusia există de fapt un interes comun. El și-a zis: „*Politica actuală nu este a dinastiilor, ci este o cântărire a intereselor popoarelor*“. Acest principiu era atât de străin în politica tradițională a Rusiei, încât ministrul rusesc de externe, Giers, era pe aoi să-și dea mai bine dimisia, decât să se supună ordinelor țarului.

După înfiorătoarea catastrofă, căreia îi cădă jertfă țarul Alexandru II, din incidentul întrevederilor dela Skirnievitz și Kremsier, Bismarck făcând încercări, de-a câștiga și pe împăratul Alexandru III pentru alianța celor trei puteri. Aceasta însă nu-i succese. Actualul țar, ținându pe Rusia destul de puternică de-a sta pe propriile-i picioare, fără aliați, nu voi să-și lege mâinile. Dér Bismarck s'eu înțelegând réu intențiile țarului, se neavând încredere în sinceritatea lui, a reinouit în mod ostentativ alianța între Germania și Austro-Ungaria, invitându totodată pe ministrul italian Crispi la Varzin, cu scop de-a câștiga și pe Italia pentru alianța, din care Rusia era eschisă acum.

Cât timp nu s'a întâmplată acesta, amicitia dintre Rusia și Franca era ceva necunoscută. Dér după ce țarul Alexandru al III v'edă încătrău mână Bismarck lucrurile, n'a avut, dela 1882 alta în vedere, decât să contrabalanseze alianța triplă, în favorul menținerii păcii. Dér Franca lăsa încă de dorit în ceea ce privește armatura și raporturile interne. Țarul se hotărise deci să aștepte până când Republica franceză se va consolida înăuntru și numai după acesta să-i facă propuneri concrete despre alianță, m'arguinindu se a o ap'era, *motu proprio*, în cestiunile politice externe. Momentul acesta n'a trebuit să îl aștepte pe multu...

La an. 1891 Franca se afla în presăra unui mare desastru: ea era să fiă atacată de Germania, Italia, Belgia și Anglia deodată și numai țarul Alexandru III împiedecă această mare primejdie. Intreita alianță căuta cu preferință un *casus belli* din partea Rusiei și totodată căuta mijloce de-a se scoi la adăpost din partea Franței. Spre scopul acesta Germania și-a luat de problemă neutralitatea Belgiei, făcându cu regele acestei țări o inoială secretă, în virtutea căreia „Belgia admite pe teritoriul său trecerea liberă a armatei germane, punându acesteia la dispoziția toate liniile sale ferate. Afară de acesta armata belgiană se supune ordinelor corpului belic german, ér pe coman-

danții săi și va numi coalițiunea. În schimb pentru toate acestea Belgia nu pretinde, decât ca armata ei să nu treacă peste frontiera Flandriei, purtându Germania toate cheltuelile, ér în casu, când războiul va avé un sfârșit norocos, Germania să garanteze Belgiei *anezarea ținuturilor apusene ale Franței*“.

Acest document surprinzător a fost scoos, pentru prima dată, la ivela de literatură rusă Notovici, din care se esplică multe acte diplomatice, carl până acum nu erau înțelese.

În consecuență numitul autor d'ice, că scopul ultimei călătorii a împăratului german Wilhelm II, în Anglia, n'a fost altul, decât să câștige consimțământul tacit al lordului Salisbury pentru intențiile alianței întreite. Anglia însă a oferit împăratului german mai mult: i-a oferit serviciile sale de-a îndupleca pe Sultanul să consimtă cu coalițiunea, pe lângă condiția, ca acesta să garanteze Angliei posesiunea Egiptului pentru toți vecii. Sir William Withe a primit, după multe stăruițe, acest angajament și prin diverse intimidări a înduplecat pe Sultanul Abdul Hamid, ca să promită a intra în coalițiune și să recunoscă guvernul din Sofia. În acesta își află esplicare cuvintele Sultanului adresate trimișilor bulgari: „Se apropie timpul, în care soarta va asigura Bulgariei pacea; speru, că Bulgaria își va fi mulțumitoare pentru cele ce-i pregătesc“.

Vestea acesta îmbucurătoare o duse aumai decât la Viena însuși ambasadorul engles din Constantinopol, ér împăratul Francisc Iosif chiamă momentan la sine de principele Ferdinand Coburg, căruia îi descoperi, că Europa este gata pe alu recunoscă și îi dede îndrumări față de conflagrațiunea erop'ea, ce era să izbucnescă — d'icându-i să împiedece pe Serbia a se amesteca în războiul generalu.

Într-aceea aliații făceau pregătirile necesare. Anglia și-a concentrat năile de război în apele Adriatice, ér flota intră și-a îndreptat'o spre Malta și Corfu și spre Smirna și Dardanele. Germania concentrase un corp de armată întregit la granița Belgiei, ér cavaleria primu ordinu, ca în trupe mari, să între pe teritoriul Franței, avându să-i urmeze și pedestrima pe liniile ferate, până când centrul armatei avea să facă un atac mascatu, ca astfel să ofere timp corpului din sud a ajunge la Belfast, violându teritoriul elvețian. Astfel divizându armata franceză în două părți, armata germană forte ușor și-ar fi făcutu drumu spre inima Franței, spre Paris. Armata italiană avea îndatorirea, ca prin marșuri forțate să grăbescă, peste Savoia, a se uni cu armata de sud a Germaniei, éra Austro-Ungaria să-și concentreze totă armata în Galiția și să-și întărească rândurile în Bosnia față cu No-

vibazar. Semnalul pentru conflagrațiunea generală avea să-l dea principele Bulgariei, Ferdinand de Coburg, prin proclamarea independenței Bulgariei. Protestărilor Franței li s'ar fi răspunsu cu declarația războiului, pe care l'ar fi trebuit și în Rusia, decât cu Franței ar fi isprăvit'o în modu norocosu.

Țarul Alexandru III însă, prin agerimea minții sale, d'erimă toate aceste planuri. Îndată ce primi veste despre planul acestei conspirații, se hotărî a da o dovadă eclatantă despre amicitia sa față de Franca, și astfel s'a întâmplat, că aproape în aceeași zi în care tripla alianță era să p'ășescă în activitate, flota franceză fu primită la Kronstadt, în Rusia, cu cele mai mari ovațiuni și manifestații de simpatie. Conspiratorii, d'ice Notovici, rămaseră încerenți față cu această manifestațiune de amicitie între Rusia și Franca. Îndată lordul Salisbury telegrafică la Constantinopol să se intrerupă pertractările referitoare la Egiptu; Viena încunosciută pe principele bulgaru să nu se grăbescă cu proclamarea independenței Bulgariei; flota englesă primu ordinu să se retragă, ér împăratul Germaniei, eşindu și cu totul din fire, făcări în Kiel, un casu de bolă (se d'icea, că a cădutu de pe calu).

Astfel alianța franco-rusă, care până atunci era numai platonice, devenind de-odată carne și sânge, delatură o catastrofă erop'ea, care at'erna de unu firu de păr și avea să acopere cu focu și sânge, dela o margine până la alta, Europa întregă. Deși nu chiar în formă de tractat, d'ice d-lu Novotici, *protocollu s'a făcutu și iscălitu de cătră plenipotențiarii Franței și Rusiei*. În primulu punctu alu protocolului, Rusia se obligă a da ajutoru Franței, când acesta va fi atacat de ori-care putere erop'ea, ér în ziua declarației războiului să concentreze 600,000 ostași. Aceiași obligămintu îl ia și Franca față de Rusia. În alu doilea punctu ambele puteri își rezervă mână liberă pentru casul, când una dintre ele ar afla timpul oportunu de-a lua ofensiva față cu altu statu.

Este însă sciutu, că Rusia, nu s'a m'arginit la primulu succesu alu țarului, oi din contră, ea lucră pe cale diplomatică din toate puterile, ca să desființeze tripla alianță, acestu capu de operă alu lui Bismarck. Rusia se n'isuesce, ca să înduplece pe Italia să se isoleze de Germania. Din pricina acesta a pus la cale întrevederea dintre Umberto, Giers și Rudini la Monza. Decă s'ar realiză o înțelegere definitivă între Rusia și Italia, d'ice d-lu Novotici, atunci e posibilă, ca Austria să sup'orte spesele: *prin cedarea silnică a Triestului*.

Étă răsplata ce-ar primi-o Italia dela Rusia, în casu când țera de peste

Alpi ar primi să între în alianța franco-rusă.

Aceste sunt descoperirile și combinațiile literatului rusu Notovici, a căru broșură varsă multă lumină asupra planurilor și tendințelor diplomației erop'ene. Semnificativ este, că de România nu se vorbește de locu în această broșură.

SCRIILE ȚILEI.

— (28) Maiu.

Timpul. Din toate părțile țării se vestesc ploii torențiale. În regiunile Brașovului plouă de Sâmbătă se'ra aproape neîntrerupt. În urma ploilor riurile și apele mai mici s'au umflat și amenință a face mari stricăciuni. Apele Valea-năgră, Zagonu, Gelița și Covasna, în urma matoru ploii, au crescut așa de tare încât amenință cu distrugere traseul căii ferate Brașov-Treiscaune. — Posta dela Budapesta, Clușiu, Sibiu n'am primit'o nici adu. Comunicația cu Făgărașul încă este întreruptă din cauza stricăciunilor ce a făcutu apa la podul dela Șinoa. Din Bucovina și Galiția încă se auință ploii mari. Apele Siretului au crescut forte tare. Recolta este amenințată.

—x—

Maghiarisarea numelor. Presidentul reuniunii de maghiarisare a numelor, Telkes Simeon, face în „Budapesti Hir-lap“ dela 3 Iunie o dare de s'ema a maghiarisării numelor. Étă partea esențială a dării sale de s'ema: „Cât despre confesia celor ce-și schimbă numele, spre lauda loru fiă d'ist, încă toți compatrioții noștri isrealiți sunt cei mai alesu care-și maghiarisază numele, ceea ce resultă din următorul tablou: Și-au maghiarisat numele în 1892: Catolic 237, Gr.-cat. 15, Gr.-orient. 8, Calvin 18 Israeliți 468“. Din aceste date resultă deci, că și această reuniune este esolusivă făcută pentru Jidanu.

—x—

Inundații în Moldova. Din cauza ploilor mari la Fălticeanu podul de peste riul Moldova a fost luat de apă, comunicația e întreruptă. Dela Băcău se scorie, că toate comunicațiile între Tergu-Oena și Moinești sunt întrerupte, podurile luate. Apa Sucevei a crescut considerabil, a întrerupt comunicația între Bucovina și România, a încesat partea din Ițcani, a ruptu unu podu, care este între Suceva și Ițcani, unu podu care durează de 100 ani. Din toate părțile Moldovei se enunță astfel de inundații.

—x—

Decorațiuni. Cu ocaziunea serbarilor de 10 Maiu M. S. Regele Carolu a conferit multe decorațiuni în totă România. La propunerea ministrului de interne s'au acordat între altele *St'eva României*:

pisoulu numit *V'erfulu cu dorul*, despre carl toate, în poveștile Peleşului, poeta regină Carmen Sylva spune atâtea istorioare, atâtea legende prea frumoșele, carl ascultându-le séu cetindu-le, te cuceresc cu farmecul lor și, încordându-ți atențiunea, îți trasportă cugetările și fantasia în misterioasa lume a mitologiei, a feților frumoși.

Nu ne mai puteam sătura de atâtea frumșeți, ce ni-se arăta înaintea ochiloru privind împregiurimea. Cu toate acestea însă, după ce începură a se înălța aspru, fășăind împrejurul nostru, nori și negurici suflă de v'ent, cu deosebire din v'ale sudostice ale muntelui: pe la 11 ore înainte de am'edă am plecatu cu toții de aici. Membrii societății carpatine, carl erau vre-o 16 pers'one, au scoborit spre Mălăești; cei din Sinaia au plecatu pe Caraimanu în jos la Sinaia, ér noi am treoutu spre vestu, la mușea din dr'epă a muntelui, și nu ne-am mai întors pe la Schitu.

Toamăi acuma, pe din susu de loculu dela Biserica, se apropia, suindu

cătră „Omă“, societatea din România, ce rămasesse peste nopte la Schitu. Salutându-ne din departare și cu însuflețire unii pe alții, ei au ureat mai departe, ér noi, ținându mușea, — carea ca liniă de despărțire a apelor, este totu de-odată și liniă de frontieră între Ungaria și România, — am coborit o'c'are pe lângă ob'ășia v'ăii D'omnei, apoi pe la v'erful muntelui B'ătrana și prin muntele Colții până la Strunga.

Toți acești munți mai susu numiți sunt pe teritoriul României în partea sudică dela mușea Buceciului. Dela mușea în partea nordică, cătră noi, dela „Omă“ în josu înclinându spre Branu, mei însemnați sunt munții: *Gaura*, cu valea lui cea de totu afundă și cu forte prăpăstioșele lui c'oste st'ancose, apoi de aci spre ostu, începându din regiunea lemnului, se ridică unulu după altulu munții *N'oghea*, *P'antecele*, *Ciobotea* și *Colțulu Glim'eei*, carl toți tragă în susu cătră „Omă“.

Cum coboram pe de-asupra înalțiloru păreți de st'anci, de cătră Branu,

ai Buceciloru, pe întregă liniă dela mușea. aveam în continuu o privești încântătoare; pe lângă acesta, fiindu pe aici locul cu poeni întinse și mai bunu ca pe unde am suitu, prea satisfăcându de rezultatul acestei escursiuni, înaintam veseli, împartășind unulu altuia plăcutele impresiuni de până acuma.

Primarul Stoianu era mai tare încântat și mai multu impresionat, ceea ce-l făcea de ici colea mai rămănea și în urma noastră, o'atându înzadar, prin colții mușei de cătră Branu, steluțe (Edelweiss). Elu avea de altfel și unu prea bunu calu mocănosu, mergea cu elu, de se părea, că merge pe șes, și după ce rămănea mai înd'erătu, m'ânându apoi în fuga mare, îndată ne și ajungea.

Toamăi în cap'etulu vesticu alu Buceciului, în nemijlocită apropiere dela Strunga, mușea cea st'ancosă a muntelui își lășese mai multu st'ancile sale în josu spre România, făcându-se astfel o c'ostă de lespeți de st'anci, luncosă, ce ne împiedeca trecerea mai de-

parte în liniă dr'epă. Unu ciobanu, care era acoloa în apropiere cu oile, ne spuse, să ocolim această formațiune petrosă a c'oste, căci pe acolo este imposibilă a trece o'clare. L'am ascultat și am datu la vale pe lângă c'osta de p'etră.

Toamăi când eram la partea din josu a c'oste, ca să apucăm pe poteca de acolo, făcându ocolulu cătră vama din Strunga, v'edurăm pe primarul Stoianu, că venea cu calulu totu în sărite pe poteca de unde ne coboram noi. I-am făcutu s'emn și l'am strigat să vină și elu în josu, căci nu va pute trece peste c'osta de lespeți de st'ancă; elu însă, veselu cum era, ne răspuse: nu vinu, eu voiu trece și pe aici dreptu și v'eu voiu eși înainte la Strunga! După ce am v'edutu, că elu a pornit mai departe în liniă dr'epă, noi lucă ni-am continuat drumulu pe poteca, ce o apucaserăm.

Am ajunsu la vama din Strunga, unde ni-a eșit înainte vameșulu român, carele la întrebarea noastră ne spuse, că primarul Stoianu încă nu a sositu acolo

în gradul de comandor d-lui Dr. F. Felix, directorul serviciului sanitar, în gradul de oficer, d-lui N. Filipescu, primarul capitalei, *er Coróna României*: în gradul de comandor d-lui Marinescu-Bragadiru, mare industriaș; în gradul de cavaler: D-lor P. Boroșu, V. Secăreanu, V. Orghidanu, C. Steriu sen. bancheru, A. Ciure, farmacistu, G. Andreiașu, oficiant-*u la poște și telegrafe.*

—x—

O nouă descoperire arheologică. D-lu Gr. G. Tocilescu a descoperit la Dragnea de sus, dincolo de Teleajăn, în județul Prahova, urmele unor burgade din evul mediu. D-sa a început explorările convenite. Asupra acestui obiect d-lu Tocilescu va ține la toamnă conferința la Congresul Orientaliștilor, la Parisu.

—x—

Marile manevre române se vor ține în toamna acasta între Tecuci și Focșani. Trupele vor face încercări de apărare a liniei de fortificații Focșani-Nămoloasa — Gălați.

—x—

Unu manifestu socialistu iscălitu de Lafargue și Guesde, socialiști franceși adresat democratiilor socialiști din Germania, dice: „Urmărimu cu neliniștire lupta voastră electorală; victoria voastră va rani de morțe partidul militar și va fi pentru socialiștii internaționali gagiul unei viitoare desființări a armatelor permanente“.

—x—

Probă de mobilizare în Franția. Generalulu franceș Kerue, comandantul corpului 8 de armată, a sosit în zilele trecute pe neașteptate în orașul Beaune și a procedat la o încercare de mobilizare a trupelor, ca pentru războiu. În timp de șese ore au circulat 14 trenuri militare.

—x—

Musica gardei republicane din Franția se va duce la expoziția din Chicago, fiindu invitată în mod oficial de către guvernul Statelor unite.

—x—

Venitul adus de canalul de Suez. Raportulu prezentat la adunarea generală a canalului de Suez pe exercițiul 1892 arată la venitul 77,809,780 franci, *er la cheltueli 36,081,237 franci*; beneficiul de împărțit este de 41,728,543 franci și dividendulu trece peste 90 fr. Adunarea a numit 6 administratori, între cari D. Waddington, fostu ambasadoru alu Franției la Londra.

—x—

Musica crășenescă va da, decă timpul va fi favorabilu, unu concertu în grădina hotelului „Pomul verde“ Duminecă în 11 Iunie. Începutulu la 7½ ore seara.

Pace — pace!

Foia germană „Frankfurter Zeitung“ publică unu interviu, pe care unu corespondentulu alu ei l'a avut la Parisu cu d. Jules Simon și în care acestu bătrânulu omu de statu pretinde a fi exprimat sentimentele atât ale poporului franceșu, cât și ale cercurilor conducătoare din Franția asupra păcii europene. Numitul corespondentulu, după ce elu însuși constată, că marea majoritate a Francesilor sunt însuflețiți de sentimente pacifice, lasă cuvântulu d-lui Jules Simon, care se exprimă astfel:

Convingerea mea e, că pacea va fi menținută. Când am fost la Berlinu, am avut onore a fi primitu de împăratulu Wilhelm. Exprimându-i acastă părere a mea, împăratulu a aprobat-o, adăugând:

„Consecințele, cartar resulta din primul focu ce s'ar trage, ar fi incalculabile, și nu pot crede că cine-va ar pute fi în stare să-și precipite țera într'unu ast-fel de neunoscutu“. Astăși situația este întocmai aceeași ca și atunci, și pot să afirm, că Franția nu vrea războiulu, — nici guvernulu, nici camera, nici poporul. În ce privește pe d. Carnot, am fostu prietinelu tatălu meu și îl cunosc din copilărie. Știu că nu se gândește la războiu și nu s'a gândit niciodată. Guvernulu său trebuie să fiă necesarmente pătrunsu de aceleași sentimente, ca și densusul. De altfel, făcându abstracțiune de persoane, ori-*ce* ideie de războiu e incompatibilă cu unu guvernulu ca acela alu Republicei noastre. Presidentulu, care ar voi să declare războiulu fără altu motivu, și-ar risca situația politică și n'ar pute să se mențină decât în cazul unei strălucite victorii. Guvernulu e prea multu ocupat de afaceri interioare, de cât să oculte greutăți în afară. Cât pentru Camera, ele sunt totu atât de pacifice ca și guvernulu. Fără îndoială, se găsesc într'ânsele câți oameni, cari sunt de părere, că războiulu ar fi o nenorocire inevitabilă, *der* acești oameni sunt într'o slabă minoritate. În sfârșit, în ce privește poporul, pot să garantez în chipu absolut, că în enorma lui majoritate, elu dorește pacea. Fără îndoială, se poate auzi vorbindu-se de o revanșă și de dorința de a recuceri provinciile pierdute. Aceste sunt sentimente lesne de înțelesu, *der* cari n'ar pute constitui o probă împotriva sentimentelor pacifice ale poporului, care n'ar consimți niciodată să ia ofensivă. Anu 1870 și 71 ni-au adus nise încercări atât de aspre, în cât am fi pierdut pentru multă vreme gustulu războiului decă l'am fi avut. *Der* nici la 1870 poporul nu era pentru războiu.

Poporul n'avea nici unu entuziasm de a se bate pentru imperiu și

oameni, cari strigau pe stade: La Berlin! mi se pare, că erau plătiți de împăratăsa. Nici militarii noștri chiar nu doreau războiulu. În urma demisiei generalulu Saussier, am devenit eu președintele mării societăți cooperative pentru armată și pentru flotă. În acastă calitate am avut adesea ocazia de a mă întâlni cu generali și a vorbi cu densusul. Am auzit pe acești domni entuziasmându-se de valoarea armatei noastre și de faptele de arme din colonii. *Der* niciodată n'am întâlnit nici unulu, care se fi voit a se provoca unu războiu cu Germania.

Pe cât de convinse sunt cerourile noastre militare, că Franția nu e nici de cum îndărătul Germaniei din punctulu de vedere alu valorii militare, pe atât de puțin sunt, pe de altă parte, dispuse a voi să ia ofensivă.

Mulțămire publică.

Polana-mărului, 9 Iunie.

O plăcută datorință venim a ne implini pe acastă cale, exprimându cea mai adencă mulțămire onoratei comune bisericesci Zărnesci, care a binevoit a dăru pentru edificarea școlii noastre confessionale 100 caru *pétră de varu și 25 metri cubi lemne de bradă*, prin ceea ce în modu considerabilu ni-a ușorat posibilitatea edificării unei noue școle confessionale românești, a căreia lipsă e atât de simțită în comuna noastră.

Pentru Comitetulu parochialu:

Moise Micu,
preotă.

Literatură.

În editura librăriei H. Steinberg din Bucuresci (Strada Șelari 18) a apărut și volumulu alu IV-lea din Schițe și Novele, de Victor Crășescu (St. Basarabeanu). Formatu 8vo de 382 pag. Prețulu acestui volumu, ca și alu celor 3 de mai înainte, este 1 leu (55 cr.) De vânzare se află și la librăria Ciurcu în Brașov.

A apărut:

Asociațiunea pentru sprijinirile învțăcelor și sodalilor români din Brașov. Informațiun de N. P. Petrescu. Se vinde în folosul fondului Asociațiunii. De vânzare la librăria d-lui N. I. Ciurcu, Brașov. Prețulu 20 cr.

„POVESTIRI“ alese și întocmite de Petra Petrescu, 1 vol. 300 pag. prețulu 75 cr., cu porto 80 cr. De vânzare la administrația diarului. — Totu aci se găsește de vânzare de același autor: *Studiu din economia națională*. Despre bănci, operațiunile lor, despre efecte și despre burse. Prețulu 45 cr.

ULTIME SCRİ.

Viena, 8 Iunie. Comisiunea delegațiunii ungare a primitu budgetulu de războiu fără modificări.

Atena, 8 Iunie. Foia oficială „Acropolis“ publică condițiunile noului împrumut grecescu. Din cele 100 milioane 5% sunt garantate prin imobilele percepute în aur, 40 de milioane vor fi luate imediatu în cursulu de 67% de unu sindicatulu englesu. Suma acasta va fi folosită pentru acoperirea trebuințelor imediate ale tesaurulu, mai cu sémă plata viitorulu cupon. Decretulu, care va ratifica convenția încheiată în acastă privință, nu va întârzi a fi publicat.

Viena, 8 Iunie. Principele Muntenegrului, care a sosit la Viena, a primitu alaltăeri visita ministrulu de externe Kalnoky. Audiența a durat o jumătate de oră.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 9 Iunie. Kossuth într'o scrisore nouă a sa pretinde ca fracțiunile partidei independente să se unescă erăși.

Viena, 9 Iunie. Unele foi berlinese critică afirmarea contelui Kalnoky, privitoare la îmbunătățirea relațiilor Austro-Ungariei cu Rusia, susținându, că nu corespunde stărei adevărate.

DIVERSE.

Mișcarea femeilor. Numărulu femeilor funcționare în Franția la drumurile de fier, se ridică la 20.080; la poșta, telegraf și casieria națională, sunt în număr de 8.128. În Engliera numărulu femeilor funcționare în acastă țară, este relativu cu bărbații de 20.00. În Elveția nu se face nici o distincție între candidații bărbați și femei; se cere, pentru a se presenta la examenul de poșta și telegrafu de a fi în vârstă de 16 ani cel puțin și 30 de ani cel multu, precum și o bună stare de sănătate. În Spania sunt aproape 400 de femei întrebunțate la telegrafu. În Suedia sunt mai multe femei decât bărbați la telegrafu; sunt 459 de femei și 202 bărbați. În Finlanda, o treime din funcționarii poștei sunt femei. În Germania se află în serviciulu poștelor și telegrafelor unu număr considerabil de femei, *er* la telefonu sunt mai tote femei. În Austria, încreză la poșta 250 de femei și la telegrafu 660. În Ungaria, proporția este de 267 femei pentru 7113 bărbați. În România, sunt 85 de femei la poște și telegrafu. În Rusia, se află întrebunțate la poșta 874 femei; în Statele-Unite numărulu acestor funcționare este considerabilu. În Italia și Olanda, femeile nu pot ocupa decât pozițiuni inferioare. Sunt femei tipografe atașate parlamentulu danesă. Una din ele, d-șora Grundwig, scriitoare de talentu, este una din liderii mișcării feministe în Danemarca.

O avere fabuloasă. D-lu Mac. Calmont, din Parisu, fericitul proprietaru alu calului Isiglas, învingătorulu premiulu Derby, care e de 50.000 fr., a avut chiar în ziua trimfulu său o a doua feroiere. Elu abia în acea zi a implinit 33 de ani și totu de odată a fost pus în posesiunea unei averi evaluată la 100 de milioane de fr., care i-a fost lăsată dela unchiu săi, doi scoțieni emigrati în Irlanda, din cari unul anume Robert, se căsătorit ou sora primulu lordu Caim și muri veduv și fără copii, lășându averea sa fratelulu său Hugh. Acesta din urmă a rămasu celibatar până la morțe, când decise prin testamentu ca moștenitoru pe nepotulu său, Mac Calmont.

Proprietaru: Dr. Aurel Mureșanu.

Redactoru responsabilu: Gregoriu Maloru

Cum așteptam să vie aci primarul, etă că sosese unu ciobanu, carele ne spuse, că Stoianu, voindu să trecă călare în direcțiunea apucată de elu, fiindu acele lespeți lunecose, ca și turnate, ca unu licidă, ca o lavă închiegată, calulu lui a alunecat de pe o atare lespede, așa că piciorulu stângu de din dărptă i-a intrat afund prin o gaură din partea de din jos a lespeții, și acuma nu-lu mai pte scote afară. Să ne ducem deci și noi să-i dăm ajutoru.

Vameșulu român udată ni-a dat în ajutoru vre-o 4 dorobanți, cari îi avea acolo și cari luându cu sine nise par mari de lemn, am plecatu cu toții spre locul unde alunecase calulu. Bietulu animalu, carele acuma întregu tremura ca varga, în sforțările lui de a se ridica și a-și scote piciorulu, alunecă ou corpulu totu mai în jos, așa că i-se înepenise piciorulu cu totul în gaura petrei. Primarul, îngălbenit și descurajiat de efectulu deprimator alu acestei întâmplări neașteptate, sta și elu ca înmărmurit.

Pe pară fu animalulu ridicat în sus și așezat astfelu, ca să i-se potă scote și piciorulu. Ce e dreptu, ou o ridicatură puternică i s'a și scos calulu piciorulu din gaura petrei, *der* i s'a scos frântu tocmai prin fluieru.

L'am întors de aci îndărăt, și în trei picioare mergendu pe poteca, pe unde am apucat noi, l'am scos până la Strunga. Aci unu sergentu român i-a făcut o legatură cu pără de capră și cu spirtu, apoi ou acasta i-a legat pe la frântura piciorulu în scândurele, și așa legat calulu, până se va vindeca, a fost lăsat în grigia unor ciobani din muntele „Greotișulu“ de pe teritoriulu Branului. Turburat în buna noastră dispoziție prin acastă întâmplare, ce a fost urmarea unui escos de voiă bună și neprecăuțiun de nescusat, ca să nu dăci a unei glume său încercări neieritate la atari excursiuni, turburat, dăci, astfel în buna noastră dispoziție, am coborit în jos pe la Guțaulu, așa, că pe la 6 ore seara eram în Branu, de unde apoi îndată am plecatu cu tr-

sura la Zărnesci, unde am ajunsu pe la 8 ore seara.

La vre-o câteva săptămâni după aceea, am auzit, că bietulu calu, ne mai putându-se vindeca, s'a prăpădit. Pielea lui a luat primarul Stoianu și a plătitu stăpânulu calulu ou vre-o 40 florini v. a.

Abstragendu dela întâmplarea ou calulu primejduitu, și adă imi aducă aminte ou mare plăcere de excursiunea, ce am făcutu în anul 1886 la „Om“, căci a face la „Om“ o partiă pe vreme frumoasă, ou deosebire însă pe la Schitu și apoi îndărăt pe linia de frontieră din muceha Bucoiului, considerându și aceea, că în aceste direcțiuni ou forte micu intreruperi, decă voesci, poți și cobori totu călare, — a face, dăci, acastă partiă, este o adevărată plăcere.

Făgărașu, 1893.

Cursul la bursa din Viena.

Table with exchange rates for various commodities and currencies from Vienna, dated June 8, 1892.

Table with exchange rates for silver, gold, and other currencies.

Cursul pieței Brașov.

Table with exchange rates for various currencies in Brașov, dated June 9.

Advertisement for 'ALBINA' credit and economic institute, featuring financial services and interest rates.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscri- sei administrațiunii. In casul publicării unui anunț mai mult de odată se face scă- mânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1893.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, etc.), train types, and departure/arrival times.

Nota: Numeri încadrați cu linii grise însemnează orele de noapte.